

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука

Факультет декоративно-прикладного мистецтва

(назва факультету)

Кафедра рисунка

(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної діяльності

І.В. Петрова

(підпис) (ініціали, прізвище)

« 28 » серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.06 Рисунок спеціальний

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти магістерський

(перший (бакалаврський)/другий (магістерський))

галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

(шифр і назва)

освітня програма Образотворче мистецтво

Спеціальність В4 Образотворче мистецтво та реставрація

(шифр і назва)

тип дисципліни обов'язкова

(обов'язкова/за вибором)

мова

викладання українська

(українська/англійська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-професійної програми (для акредитованих ОПП та акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проектної групи (для ліцензованих ОПП та ОПП, набір на які здійснюється вперше)

Р.І.Петрук

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри
рисунка

(назва кафедри)

26.08.2025 № 1

Завідувач кафедри

Шпак В.О

(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма навчальної дисципліни «Рисунок спеціальний_» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем магістра за спеціальністю В 4 «Образотворче мистецтво та реставрація», ОПП «Образотворче мистецтво». КДАДПМД ім. М. Бойчука. 2025. – 11 с.

Розробник(и): Крижановський Олександр Артурович, викладач кафедри рисунка, Щербаков Сергій Олегович, старший викладач кафедри рисунка

(вказати авторів: ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра, e-mail викладача)

Робочу програму перевірено

Декан факультету

(підпис)

Т.В.Малік

(ініціали, прізвище)

28.08.2025

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради факультету дизайну

(назва факультету)

Протокол засідання НМР факультету 28.08.2025 № 1

Голова НМР факультету

(підпис)

А.М.Мешко

(ініціали, прізвище)

© Крижановський О.А., 2025 рік

© Щербаков С.О., 2025 рік

© КДАДПМД ім. М Бойчука, 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>В Культура, мистецтво та гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Електронна адреса https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-monumentalnogo-i-stankovogo-zhyvopysu/	Спеціальність (освітня програма): <u>В 4 Образотворче мистецтво та реставрація</u> (шифр і назва) ОП Образотворче мистецтво (назва)	Рік підготовки:	
		1-й	_____ -й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	_____ -й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних: 1 сем. – 2 год. самостійної роботи студента: 1 сем. – 4 год.	Освітній рівень: <u>другий, магістерський</u> (перший (бакалаврський)/другий (магістерський))	____.	_____ год.
		Практичні, семінарські	
		<u>30</u> год.	_____ год.
		Самостійна робота	
		<u>60</u> год.	_____ год.
		Вид контролю: Поточний, підсумковий	
		Форма контролю: Екзаменаційний перегляд	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни¹

¹ Для обов'язкових дисциплін у цьому пункті варто стисло зазначити місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Зокрема, тут наводяться визначені освітньою програмою компетентності та програмні результати

«Рисунок є самостійним видом образотворчого мистецтва та «лежить» в основі всіх видів образотворчого мистецтва – живопису, графіки (графічних технік, літографії, офорту, ліногравюри та інших).

Метою вивчення навчальної дисципліни «Рисунок спеціальний» є формування у студентів поглиблених професійних навичок аналітичного мислення в рисунку, вміння комплексно розбирати складні форми, будову людського тіла, об'єктів і простору; розвиток здатності до конструктивної побудови, узагальнення та інтерпретації форми в академічному та авторському представленні. Формування наступних компетентностей відповідно до освітньо-професійної програми:

ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми

ЗК 5. Здатність розробляти та керувати проектами.

СК 1. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образноасоціативну мову при створенні художнього образу.

СК 2. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

СК 8. Здатність до використання сучасних інформаційнокомунікативних технологій в контексті проведення мистецтвознавчих та реставраційних досліджень.

СК 9 Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва

Програмні результати навчання, для формування яких використовується навчальна дисципліна:

- ПРН 2. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.

- ПРН 4. Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

- ПРН 11. Володіти знаннями до визначення ефективності та апробації сучасних теоретичних підходів та концепцій інтерпретації феноменів культурно-мистецьких процесів.

3. Передумови для вивчення дисципліни²

навчання, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна. Для вибіркового навчання наводяться: коротке пояснення можливостей та переваг, які надає вивчення дисципліни, формулюються результати навчання та компетентності для конкретного модуля.

² За винятком навчальних дисциплін 1 курсу 1 семестру

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше
1.	Живопис
2	Рисунок
3	Композиція
4	Пластична анатомія

4. Очікувані результати навчання³

Внаслідок вивчення модуля навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання** (6-8 результатів навчання):

1 семестр

1. Здатність передавати пропорції та конструктивну будову фігури людини, дотримуючись реалістичності та анатомічної точності.
2. Вміти виявляти взаємозв'язок фігури та простору за допомогою світлотіні, композиційного розміщення, глибини та плановості.
3. Демонструвати професійний рівень деталізації, розподіляючи увагу між основними і другорядними елементами.
4. Свідомо застосовувати стилізацію як художній метод, узагальнюючи або трансформуючи форму відповідно до авторської концепції.
5. Формувати цілісну композицію, у якій фігура й оточення функціонують як єдиний просторовий комплекс.
6. Маніпулювати пропорціями, формою та лінією з метою посилення образу, не порушуючи композиційної цілісності.
7. Демонструвати свободу володіння матеріалом, застосовуючи пластичні, декоративні або графічні прийоми відповідно до стилістики.
8. Вміння створити збалансовану композицію при взаємодії оголеної фігури людини, середовища та навколишніх елементів.

³ Подається деталізація програмних результатів навчання, визначених відповідною освітньою програмою, для кожного модуля (семестру).

Формулювання результатів навчання мають зазначати рівень їх сформованості, наприклад, через його достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

5. Програма навчальної дисципліни

5.1 Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усь го	у тому числі				усь ого	у тому числі			
		л	п	ін д.	с. р.		л	п	ін д.	с. р.
1	2	3	4	6	7	8	9	10	12	13
Семестр 1										
Тема 1. Реалістична фігура у взаємодії з середовищем.	45		15		30					
Тема 2. Стилїзована фігура людини у середовищі.	45		15		30					
Усього годин	90		30		60					
Вид контролю: екзаменаційний перегляд										

5.4 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Реалістична фігура у взаємодії з середовищем. Основна робота – Формат А2, медіа: м'які матеріали, тонована бумага або теплий білий відтінок, текстура на вибір. Ескізування.	15	
2	Тема 2. Стилїзована фігура людини у середовищі. Рішення фігури людини із застосуванням узагальнення форм і характеру. Основна робота – Формат А2, матеріал: вугілля. Ескізування: формат А4, кількість від 4 ескізів, матеріали довільні.	15	
Усього годин за 1 семестр		30	

5.4 Самостійна робота⁴

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
1	Тема 1. Реалістична фігура у взаємодії з середовищем. Самостійне завершення Ескізування та начерки: Формат А4 – (різні підходи до ракурсу), матеріали довільні, кількість – від 4 ескізів.	30		поточний
2	Тема 2. Стилізована фігура людини у середовищі. Самостійне завершення Ескізування та начерки: формат А4, кількість – від 4 ескізів, матеріали довільні.	30		поточний
Усього годин за 1 семестр		60		Диф. залік

6. Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування⁵

Під час викладання курсу використовуються наступні засоби діагностики результатів навчання, зокрема, методи їх демонстрування:

- *демонстрація творчих робіт;*
- *обговорення, аналіз ескізів та основної роботи під час практичних занять;*
- *презентації результатів виконаних завдань під час перегляду .*

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Умовний приклад

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	2 x 20 балів = 40 балів	

⁴ Самостійна робота включає години: підготовки до аудиторних занять (лекцій, практичних); опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях; розрахункових (розрахунково-графічних) робіт; індивідуального науково-дослідного завдання; підготовки до контрольних заходів, їх складання студентами заочної форми навчання.

⁵ Містить методи контролю результатів навчання студентів у процесі поточного та семестрового контролів.

Перевірка виконання самостійних завдань	2 x 20 балів = 40 балів	
Екзаменаційний перегляд	20 балів	
Всього	100	

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни;

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 -100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти володіє системними професійними знаннями в повному обсязі. Вміє створювати проектні завдання на основі фундаментальних знань, технічних навиків з попередньо створеного матеріалу, а також власного індивідуального світосприйняття і самовираження. Самостійно в повному обсязі виконує навчально-практичне або контрольне завдання. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним показникам або може бути кращий від них	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	Дуже добре	Здобувач вищої освіти володіє професійними знаннями в повному обсязі та самостійно, правильно, впевнено виконує всі прийоми, техніки, необхідні для виконання даної роботи в межах навчальної програми. Самостійно в повному обсязі виконує навчально-практичне або контрольне завдання, відповідно до вимог, які передбачено навчальною програмою. Вміє самостійно розробляти окремі її види та обирати оптимальний варіант виконання завдання. У процесі роботи припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє і виправляє. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним показникам.	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
74 -81	C	добре	Здобувач вищої освіти володіє		добре	зарахова

			професійними знаннями в повному обсязі та самостійно, правильно, виконує всі прийоми, технічні операції, необхідні для виконання даної роботи в межах навчальної програми. Самостійно в повному обсязі виконує завдання відповідно до вимог, які передбачено навчальною програмою. Вміє розробляти окремі її види. В процесі роботи може припускатись окремих неточностей, які самостійно виправляє. Результат виконаної роботи в цілому відповідає діючим якісним показникам			но
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти володіє основними професійними знаннями та правильно виконує переважну більшість прийомів і технічних операцій, необхідних для даної роботи. Самостійно і в цілому правильно планує та виконує навчально-практичне або контрольне завдання за типовим алгоритмом (послідовність дій). При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок, які виправляє. Результат роботи відповідає якісним показникам.	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	Здобувач вищої освіти з розумінням відтворює основні професійні знання та правильно виконує основні прийоми і технічні операції, необхідні для даної роботи. Виконує навчально-практичне завдання. Достатньо усвідомлено користується навчальною документацією. Потребує консультації викладача. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок і неточностей, які частково може виправити. Результат роботи в цілому відповідає якісним показникам.			
35 -59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти без достатнього розуміння відтворює компоненти професійних знань та недостатньо усвідомлено виконує основні прийоми і технічні операції. З частковою допомогою викладача виконує навчально-практичне або контрольне завдання. При виконанні роботи припускається помилок, які самостійно виправити не може. Результат виконаної роботи не відповідає якісним показникам.	Низький (рецептив но-продуктивний)	незадовільно	незараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти з допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі компоненти професійних знань та виконує окремі елементи навчально-практичного або контрольного завдання. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок. Результат виконаної роботи не відповідає якісним показникам	Низький (рецептив но-продуктивний)	незадовільно	незараховано

8.1 Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
Тема 1. Реалістична фігура у взаємодії з середовищем.	40
Тема 2. Стилїзована фігура людини у середовищі.	40
Всього	80
Екзаменаційний контроль	
Презентація творчих робіт	20
Всього	20
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

3.2 Шкала оцінювання національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Мольберти, планшети, табурети.

10 Рекомендовані джерела інформації

10.1 Основна література⁶

1. Белянський О.М. Короткочасний рисунок. Майстер-клас. Луганськ, 2008.
2. Макушин, В. Ю. Рисунок у просторі й часі. Миколаїв: Вид-во НУК, 2008. 428 с. 215.
3. Сухенко В. О. Рисунок. К.: «BONA MENTE», 2004.
4. Сухенко В. О. Академічний рисунок. К.: «Амадей», 2016.
5. Майстренко-Вакуленко, Ю. Композиція в академічному рисунку. Проблема синтезу категорій простору і часу /Другі Платонівські читання: тези доповідей Всеукр. наукової конф. / Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури М-во культури України, НАОМА; координатор проекту, упоряд. тексту Л.О. Лисенко. Київ : LAT & K, 2015. С. 31.

10.2 Допоміжна література

1. Соловійов, О.М. Навчальний рисунок. Київ: Держ. вид-во образотв. мистецтва і муз.ї л-ри, 1956. с. 230.
2. Сухенко, В. О. Завдання з рисунка для студентів II курсу //М-во культури і мистецтв України, Держ. метод. центр навч. закл. культури і мистецтв ; НАОМА; уклад В. Сухенко. Київ : [б. в.], 2002. 18 с.
3. Сухенко, В. О. Рисунок // М-во культури і мистецтв України, НАОМА. Київ : BONA MENTE, 2004. с. 175-176.
4. Сухенко, В. О. Академічний рисунок //М-во культури України, НАОМА; рец. П. П. Печорний, В. Д. Сергєєв, М. І. Яковлєв. — Київ : Амадей, 2016. 232 с. 230.
5. Ятченко, Ю. М. Мистецтво рисунка //МОН України; НАОМА; рец.: Л.І. Вітковський, С.Ф. Жердицький; авт. вступ. ст. А.В. Чебикін. Київ : НАОМА, 2005. с. 35.
6. Федик, З. Навчальні рекомендації щодо виконання завдання "Рисунок голови людини" // Українська академія мистецтва: Дослідницькі та науково-методичні праці / НАОМА. Київ : [б. в.], 2006. Вип. 13. С. 72-78.

10.3 Інформаційні ресурси

Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України.
URL: <https://mari.kyiv.ua/>

⁶ Зазначається до десяти джерел, які є найбільш важливими для/при опануванні даної теми.

Л И С Т**узгодження робочої навчальної програми**

з дисципліни Рисунок спеціальний,
(назва навчальної дисципліни)

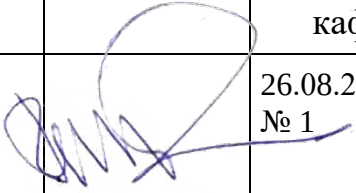
складеної відповідно до освітньо-професійної програми
 підготовки магістрів за напрямом/спеціальністю В4 Образотворче мистецтво
 та реставрація,
р та назва напрямку/спеціальності)

розробленої

викладачем кафедри рисунка Крижановським О.А.

старшим викладачем кафедри рисунка Щербаковим С.О.

(вказати посади, наукові ступені та/або вчені (почесні) звання авторів, їхні ПІБ)

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – <u>рисунка</u> (назва кафедри)	Шпак Василь Олексійович		26.08.2025 № 1
Випускова кафедра – монументального і станкового живопису (назва кафедри)	Васкевич О.Є.		26.08.25 Протокол № 1

Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

Наприклад, внесено зміни до переліку основної літератури
Наприклад, змінено кількість годин на практичні заняття

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки
1	Внесено зміни до переліку основної літератури		
2	Змінено кількість годин на практичні заняття		

12 Рекомендовані джерела інформації**12.1 Основна література**

1 ...

2 ...

6.3 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Назва теми заняття, посилання на методичне забезпечення, літературні джерела		
2			
...			
Усього годин за _____ семестр			

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни
« _____ »

Робоча програма перезатверджена на 20____/20____ навчальний рік (без змін)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____._____.20____ № _____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____._____.20____ № _____
Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20____/20____ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком _____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____._____.20____ № _____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____._____.20____ № _____
Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)